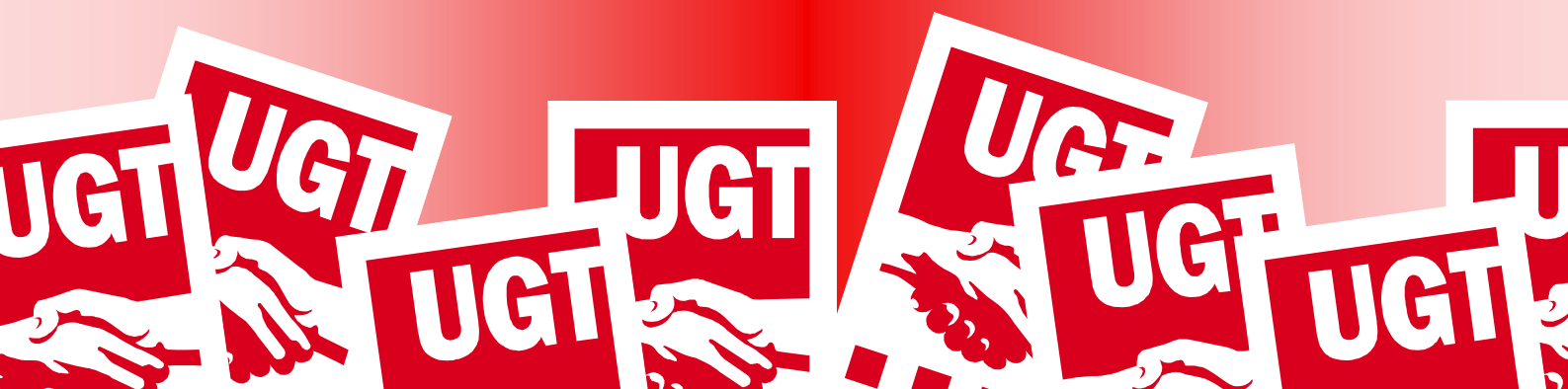

Unió General de Treballadors
de Catalunya

JOVE = PRECARI?

1. INDEX

1. Introducció
2. Diagnosi del col·lectiu jove de 16 a 24 anys.
3. Diagnosi del col·lectiu “ELS ALTRES JOVES”
4. Oportunitats de formació i qualificació per als joves
5. La intermediació del SOC en el col·lectiu de joves
6. La reforma laboral en el col·lectiu de les persones joves
7. Valoracions i propostes

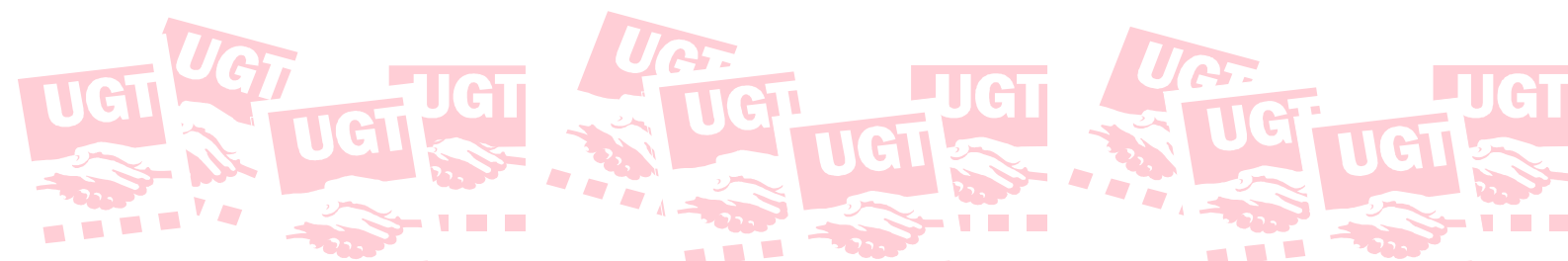
1. INTRODUCCIÓ

L'any 2005 la UGT de Catalunya va publicar un primer estudi sobre el col·lectiu que anomenàvem "**Els altres joves**". Amb aquesta expressió vàrem definir el col·lectiu de joves **d'entre 16 i 24 anys** que havien abandonat el seu itinerari formatiu i no realitzaven cap tipus de treball reconegut.

La recerca realitzada, seleccionant i creuant dades de fonts estadístiques publicades per diferents institucions oficials, ens va confirmar la gravetat que estava adquirint la situació en què es trobava aquest col·lectiu, format en aquell moment per **65.900 joves**, uns joves que **no havien assolit una mínima qualificació professional i que no s'havien inserit al mercat de treball**.

En aquell moment, des de la UGT de Catalunya, disposant de la constatació que aportaven les dades estadístiques, vàrem **alertar públicament de la situació de debilitat** en què es trobava un nombrós grup de joves catalans, un fet que comportava **clares pèrdues d'oportunitats** per aquest grup de població.

Tres anys més tard, l'any 2008, vàrem publicar una versió actualitzada d'aquell estudi per a poder veure si s'havia produït una disminució o un increment. **El resultat va ser molt inquietant**, ja que de 65.900 joves que ni estudiaven ni treballaven, **es va passar a 98.700 joves**. És a dir, en només tres anys el col·lectiu dels joves de 16 a 24 anys que ni estudien ni treballen s'havia **incrementat en un 51,3%**. Des de la UGT vàrem alertar que era urgent que les administracions públiques intervinguessin per a **evitar que es mantingués aquella situació**.

En una situació de greu crisi econòmica, hem considerat necessari veure quina ha estat l'evolució que s'ha produït en aquest col·lectiu, però enfocant l'anàlisi des d'una perspectiva diferent: **com ha afectat la crisi a aquest col·lectiu, quines mesures i reformes s'estan portant a terme des del Govern i com pot incidir la reforma laboral en la situació dels joves.**

Com a resultat dels primers anàlisis que estàvem fent, i confirmant la tendència que ja prevèiem, hem pogut constatar que **el nombre de joves que han abandonat el seu itinerari formatiu i no realitzen cap tipus de treball reconegut s'ha incrementat de forma alarmant.**

2. DIAGNOSI DEL COL·LECTIU DE JOVES DE 16 A 24 ANYS

Els i les joves són un dels col·lectius que estant patint amb un major grau d'incidència els efectes devastadors d'aquesta crisi. L'any 2009 ha estat un any en què la precarització i la inestabilitat del mercat de treball ha afectat tota la població en general, però, d'una forma molt més intensa, **l'atur i la precarietat s'ha incrementat en la població menor de 25 anys:**

- La taxa d'atur dels joves (37,1%) **supera en més de 20 punts percentuals** la taxa d'atur general (16,2%).
- Mentre la taxa d'ocupació total ha arribat al 52,5%, **la dels menors de 25, només és del 34,1%.**
- A Catalunya, durant el mes de juliol de 2010, del total de persones desocupades, un 87% tenen un nivell d'estudis com a **màxim fins la Educació Secundària. Aquest percentatge en les persones de 16 a 24 anys arriba al 94%.**
- La població activa de 16 a 24 anys ha estat de 360.400 persones, **un 8,6% menys que l'any 2007.**
- **5 de cada 10 persones** entre 16 i 34 anys **van trigar més d'un any en trobar una feina després d'haver finalitzat els seus estudis.** D'aquests joves, un 33,5% va mantenir la feina més de tres anys, mentre que a un 14,7 % la feina que van trobar li va durar menys de cinc mesos.

De la població activa entre 16 i 24 anys, 226.700 són persones joves ocupades i 133.700 són joves desocupats. Respecte a l'any 2007, les persones joves ocupades han tingut **un decrement d'un 33,5%**, mentre que **els joves desocupats han crescut un 152,3%**. Del total de joves sense treball, **81.000 són homes (61%) i 52.600 són dones (39%).**

Mentre que la taxa de temporalitat total es troba situada en un 18%, la taxa de temporalitat entre els joves és gairebé tres vegades superior, situant-se en un 45,9%.

Les persones joves són el col·lectiu amb una taxa de temporalitat més elevada dins del mercat de treball. A més a més, a conseqüència de les condicions de precarietat, **moltes persones joves estan compaginant estudis i treball durant una època de l'any**, per tant, les feines que desenvolupen solen ser feines precàries i amb molta inestabilitat.

3. DIAGNOSI DEL COL·LECTIU “ELS ALTRES JOVES”

Com ja s’ha mencionat al principi, el col·lectiu “**els altres joves**” està format per aquells joves **d’entre 16 i 24 anys** que han abandonat el seu itinerari formatiu i no realitzen cap tipus de treball reconegut. És a dir, és la suma dels joves de 16 a 24 anys desocupats e inactius que no estudien: són joves que **no estan ocupant un lloc de treball i no tenen una preparació acadèmica ni tampoc una qualificació professional.**

En aquest sentit, com es pot veure al següent quadre, durant l’any 2009 **un total de 154.000 joves de 16 a 24 anys no seguien cap tipus d’itinerari formatiu i no realitzaven cap tipus de treball reconegut.** Aquesta xifra representa **un 23,1% del total de la població dels joves d’aquesta franja d’edat** (l’any 2007 aquest percentatge només representava un 14,3%).

Situació de la població de 16 a 24 anys segons si estudien o no (2009)

POBLACIÓ ACTIVA 360,4	OCUPATS 226,7	Estudien	69,7
		No estudien	157
	DESOCUPATS 133,7	Estudien	35
		No estudien	98,7
POBLACIÓ INACTIVA 304,7	Estudien		249,3
	No estudien		55,3
TOTAL POBLACIÓ 16 A 24 ANYS 665,1	Estudien		354,1
	No estudien		311

Dades en milers de persones

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa

Si analitzem els dos subgrups que formen els altres joves, constatem que:

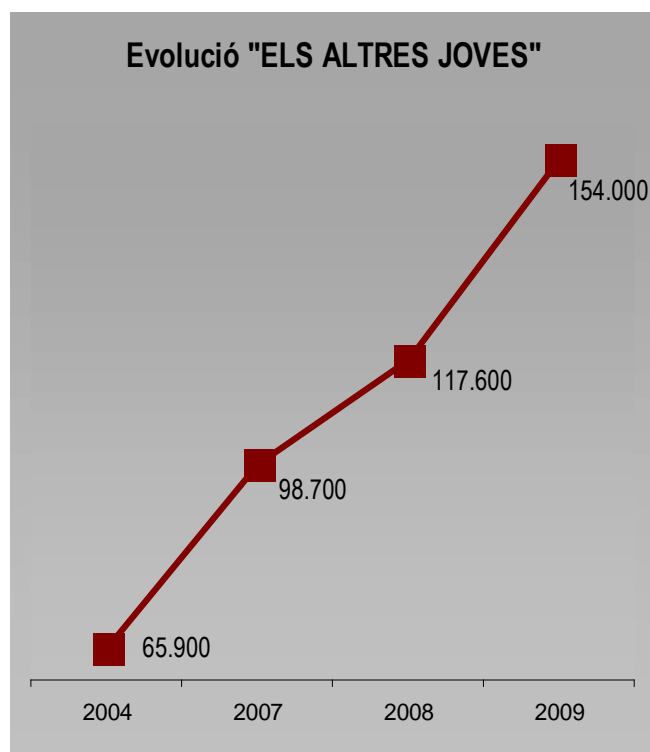
- El grup de joves inactius que no estudia s'ha mantingut més o menys estable (entre 55.000 i 60.000 persones).
- El grup de persones joves desocupades que no estudien, pràcticament, s'ha triplicat (100.000).

Si a l'any 2004 hi havia 38.700 persones desocupades que no s'estaven formant, l'any 2009 aquesta xifra arriba gairebé als 100.000 joves.

Comparant aquestes dades amb les anteriors, veiem que **l'evolució que s'ha produït en aquest col·lectiu és molt preocupant.**

Des de l'any 2004, fa cinc anys, "els altres joves" s'han incrementat un **133,7%**.

Respecte al segon i últim informe, realitzat amb dades de 2007, **aquest col·lectiu s'ha incrementat un 56%**.

Una dada que ens preocupa molt, i que des de fa anys es manté estable, és **la taxa de abandonament prematur dels estudis** que es produeix en el col·lectiu format pels joves de entre 16 i 24 anys.

Segons dades de l'Observatori de Treball a Catalunya un **28,3% de joves de 16 a 24 anys abandona prematurament els estudis**. Aquesta xifra, tot i que és sensiblement inferior al percentatge registrat al conjunt de l'Estat, està molt allunyada de la que es dona a la UE27, en què aquest percentatge **es redueix gairebé a la meitat, el 14,9%**.

4. OPORTUNITATS DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ DELS JOVES

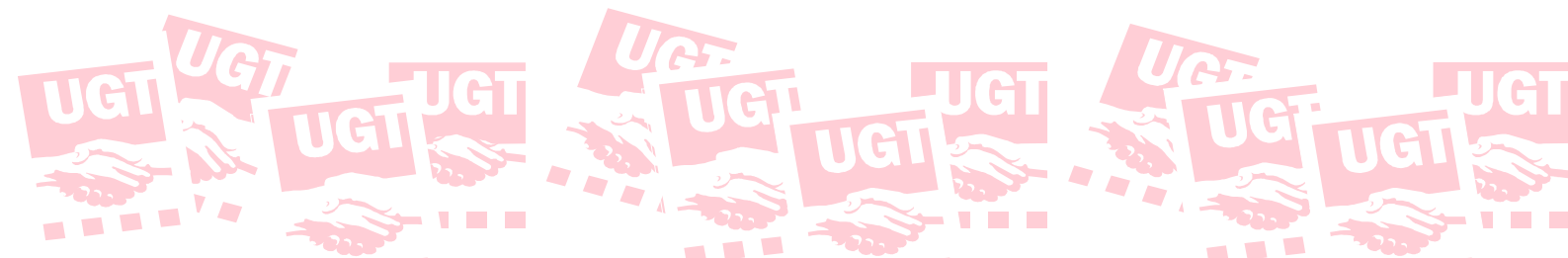
Analitzant les dades anteriors i la situació que actualment pateixen els joves, des de la UGT de Catalunya considerem que no només no s'estan duent a terme les mesures adequades, sinó que, fins i tot, **les mesures que promou el Govern de la Generalitat, en molts casos, estan allunyades dels interessos i les necessitats reals de les persones joves.**

A continuació detallem les principals mesures que la Generalitat de Catalunya està portant a terme:

✓ Supressió de les Escoles Taller, Cases d'Ofici i Tallers d'Ocupació

El Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC), ha eliminat les polítiques actives d'ocupació adreçades específicament als joves i als majors de 45 anys, els dos col·lectius més castigats del nostre mercat de treball: el SOC ha confirmat que **l'any 2010 no obrirà convocatòria d'Escoles Taller, Cases d'Ofici i Tallers d'Ocupació (Catalunya és la única Comunitat Autònoma que ho farà)**. Recentment s'ha presentat un nou programa ("Noves cases per a nous oficis"), que només donarà una sortida parcial als usuaris als què s'adreçaven els anteriors programes.

Des de la UGT de Catalunya considerem que **la formació és un element clau per poder aconseguir el canvi de model productiu** que es vol assolir. Per tant, **exigim al Govern que no apliqui polítiques d'estalvi que puguin afectar la qualitat de la formació.** Tampoc entenem com pot ser que siguem la única Comunitat Autònoma que ha decidit eliminar aquesta modalitat de formació que s'ha demostrat que **és una bona opció de formació i qualificació per a una tipologia de joves** que, per les seves circumstàncies personals, socials o formatives, tenen unes necessitats concretes i específiques.

✓ **Oferta de ensenyaments professionals**

En relació a les places que es gestionen des del departament d'Educació, en aquest moment, només disposem de dades globals detallades d'**ensenyaments professionals**, que es corresponen amb les **106.485** de l'inici del curs 2009-2010.

FORMACIÓ PROFESSIONAL:

CFGM:	41.363
CFGS:	41.132
CFGM a distància:	1.300
CFGS a distància:	3.500

PROGRAMES DE QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL INICIAL:

PQPI:	6.825
-------	-------

ENSENYAMENTS DE RÈGIM ESPECIAL:

CF d'ARTS PLÀSTIQUES I DISSENY, DE GRAU MIG:	950
CF d'ARTS PLÀSTIQUES I DISSENY, DE GRAU SUPERIOR:	4.500
ESTUDIS SUPERIORS DE DISSENY:	950
CONSERVACIÓ I RESTAURACIÓ DE BÉNS CULTURALS:	125
MÚSICA, GRAU PROFESSIONAL:	2.550
MÚSICA, GRAU SUPERIOR:	1.050
DANSA, GRAU PROFESSIONAL:	240
DANSA, GRAU SUPERIOR:	75
ART DRAMÀTIC:	325
ESPORTS:	1.600

D'aquestes dades es desprèn que **es necessita incrementar notablement l'oferta d'aquest tipus d'ensenyaments** per a donar resposta als joves que, estant escolaritzats actualment, s'incorporaran a aquests estudis i al col·lectiu de joves, els altres joves, que no han obtingut el graduat en ESO o van decidir no continuar estudis postobligatoris.

Tot i que per les notes de premsa publicades pel departament d'Educació tenim coneixement que l'oferta de places públiques tindrà un increment superior al dels darrers cursos, a hores d'ara, **no es disposa d'una informació que permeti conèixer en quin grau es podran compensar els desajustos detectats** en l'oferta inicial de places (tenint en compte les dades reals de la preinscripció).

Des de la UGT de Catalunya, en diferents àmbits **hem manifestat reiteradament la necessitat** de que el departament d'Educació publiqui les dades de les sol·licituds que s'han formalitzat en el procés de preinscripció en els respectius serveis territorials, les places que s'ofertaven inicialment i les places que s'han cobert finalment.

Sense aquesta informació, que en principi sembla que utilitzant medis informàtics no hauria de ser difícil disposar públicament, **no es pot tenir un coneixement suficient del grau d'adequació de l'oferta inicial i, sobretot, de l'oferta final de la qual els joves catalans han pogut gaudir.**

L'Avalot, joves de la UGT de Catalunya, està tenint coneixement, en major proporció que en anys anteriors, de **molts casos de joves que no han obtingut una plaça d'ensenyaments professionals en centres de titularitat pública.**

Aquesta situació és més preocupant en el cas dels joves que, estant a l'atur, no tenint una formació o una qualificació acreditada, preocupats i concienciats pel seu futur laboral han dedicat molt temps i esforç a preparar les proves d'accés als Cicles Formatius i havent aprovat les mateixes **no han obtingut una plaça en el procés de preinscripció.**

Aquests joves, sense una prestació d'atur i molts d'ells formant part d'unitats familiars en què tots els membres es troben en situació d'atur, encara que obtinguessin una beca a l'estudi **no poden permetre's el luxe de pagar les elevades quotes que es cobren en les centres de FP de titularitat privada.**

Una vegada més ha quedat patent que **hi ha una diferència notable entre el discurs públic dels responsables polítics catalans**, situant a la població jove en el centre de les polítiques socials, **i la realitat del dia a dia** en què molts joves que han decidit iniciar o completar una formació professionalitzadora no tenen l'opció de poder fer-ho.

5. LA INTERMEDIACIÓ DEL SOC EN EL COL·LECTIU DE JOVES

La situació de crisi actual està provocant que moltes més persones sol·licitin els serveis que el SOC ofereix i, en conseqüència, esta provocant que **les oficines de treball del SOC estan col·lapsades.**

En els darrers any, tot i la contractació de personal que té entre les seves tasques la prospecció d'empreses, les taxes d'intermediació del SOC no han augmentat. Les dades indiquen, que **la xifra de llocs de treball gestionats pel SOC, disminueix any rere any.**

El 2007 **aquesta xifra es va reduir un 22,9% respecte a l'any anterior**, i el 2008 un 34,81% respecte al 2007.

ANY	LLOCS DE TREBALL OFERTS	LLOCS DE TREBALL COBERTS
2006	112.008	12.752
2007	86.283	13.886
2008	56.241	14.698

Font: Servei d'Ocupació de Catalunya

Així, si bé augmenta el nombre de llocs de treball gestionats pel SOC que es cobreixen (el 2008 un 26.13%) degut a l'augment de persones demandants d'ocupació, **any rere any disminueix la xifra de llocs de treball que gestiona el SOC.**

Les dades demostren, però, **un funcionament menor de l'esperat** tant dels mecanismes de captació d'empreses, per tal que cobreixin les seves vacants a través dels serveis públics d'ocupació, com dels mecanismes d'aquests serveis públics, per gestionar aquestes vacants. Que només un 26% de les ofertes gestionades es cobreixin (dada que disminueix fins al 11.38% en el 2006) implica que **aquests mecanismes tenen greus carències.**

La taxa d'intermediació del SOC, però va ser del 1.4% el 2006, i del 2% el 2007. Aquesta taxa d'intermediació, **es redueix fins al 1.7% en joves l'any 2007.** És a dir, del total d'insercions laboral de les persones joves durant el 2007, **només entre 1 i 2 persones de cada 100** es van realitzar a través del Servei d'Ocupació de Catalunya.

Contràriament al que seria desitjable, **en el col·lectiu de joves la intermediació laboral del SOC té menys incidència:** per aquest motiu molts joves es veuen abocats a l'ús d'altres sistemes d'intermediació laboral (ETT, Internet...), en els quals els criteris de qualitat de l'ocupació no sempre estan garantits.

VIES D'INSERCIÓ LABORAL DE LA POBLACIÓ OCUPADA DE 15 A 34 ANYS (%). CATALUNYA 2007.	%
OTG, INEM, SCC	1,3%
ETT	5,8%
Establert per compte propi	6,6%
Per pràctiques en empresa	6,3%
Buscant personalment (visites, currículums, etc.)	19,5%
Borsa de treball, diari, etc.	10,2%
Família, coneguts de la família, coneguts propis i amics	44%
Altres vies	6,2%

Font: Observatori Català de Joventut de la Generalitat de Catalunya

És evident, doncs, **que els joves no perceben el SOC com el seu canal preferent per accedir al mercat laboral**, per una banda, i que el SOC no els prioritza com a col·lectiu en els processos d'intermediació. Això **deixa els joves en una situació de major vulnerabilitat**, ja que en ocasions de la inexperiència laboral se'n pot despendre un desconeixement dels seus drets i deures laborals, per una banda, i per l'altra els pot abocar a situacions de precarietat, temporalitat i subocupació, que **els dificultarà desenvolupar una carrera professional de qualitat.**

5- LA REFORMA LABORAL EN EL COL·LECTIU DE LES PERSONES JOVES

Des de la UGT de Catalunya considerem que **la reforma plantejada pel Govern de l'Estat és una reforma que no ajudarà a donar sortida aquesta crisi i al canvi de model productiu**, sinó que, entre altres, té l'objectiu prioritari de retallar les condicions de treball, abaratir l'acomiadament, i debilitar la negociació col·lectiva i precaritzar els serveis públics d'ocupació.

La nostra organització considera que **la reforma laboral no està pensada per generar nous llocs de treball**, sinó que determina el tipus d'ocupació que tindrem a partir d'ara, és a dir, la reforma suposarà un increment de la precarietat laboral al nostre mercat de treball. Com sempre, i una vegada més, **la reforma laboral beneficiarà els culpables d'aquesta crisi i castiga novament a les persones treballadores.**

Concretament, la reforma només contempla i recull una fórmula contractual amb **contractes de pràctiques i formació**, que bonifiquen als empresaris, però no garanteixen la continuïtat de la persona treballadora. És a dir, les empreses continuaran amb la mateixa dinàmica: **ens financem, formem i acomiadem.**

Contractes per a la formació i en pràctiques:

- **S'amplia la utilització del contracte per a la formació** per a joves que no tinguin titulació i els que tampoc tinguin certificat de professionalitat.
- Les empreses poden formalitzar aquest contracte amb **joves menors de 25 anys**, en qualsevol cas, fins el 31 de desembre de 2011.
- **El salari no pot ser inferior al SMI durant el primer any de contracte i en proporció al temps de treball efectiu** (es descompta

el període de formació teòrica); en canvi, en el segon any, **el salari no pot ser inferior en cap cas al SMI.**

- Pel que fa al contracte de pràctiques, **s'amplia el termini** per a poder ser contractat després de l'obtenció del títol (**es passa de 4 a 5 anys**).

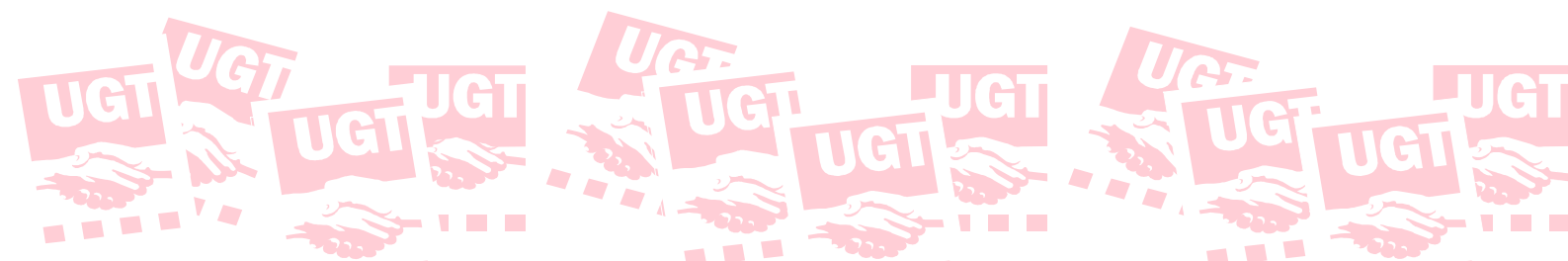
Tot això suposarà que hi haurà treballadors que podran estar fins a 5 anys contractats per la mateixa o diferents empreses, sense cap mena de compromís de continuïtat i sense els mateixos drets que la resta dels seus companys de feina.

A continuació, hem volgut aprofundir un mica més en la utilització que s'ha fet històricament dels contractes formatius com a eina d'inserció laboral per als joves que acaben la seva formació o aquells sense formació que volen aprendre un ofici.

El període que hem escollit per fer aquesta anàlisi va de gener de 2006 a maig de 2010.

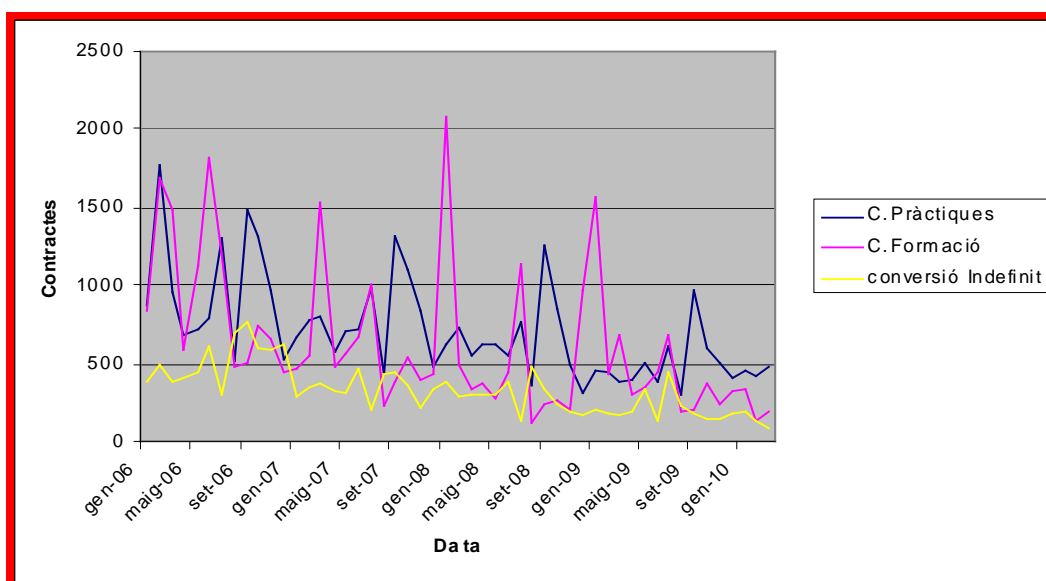
Segons dades extretes de l'Institut Nacional d'Estadística, veiem que a Catalunya durant tot el període de referència s'han formalitzat 70.172 contractes formatius, concretament 37.412 contractes en pràctiques i 32.760 contractes per a la formació. Si tenim en compte el total de la contractació que va tenir lloc durant el mateix període, que ascendeix a 10.652.891, obtenim una primera dada significativa: els contractes formatius només representen un 0,65% del total.

Com a primera conclusió, segons les dades anteriors, podem dir que fins ara els contractes formatius no han estat un reclam per les empreses, tot i així, es decideix modificar la regulació per fer-los més atractius per a les empreses i fomentar la seva utilització a canvi de precaritzar les condicions laborals dels treballadors i treballadores subjectes a aquests.

Una segona dada interessant és la relativa a la conversió dels contractes en formació en contractes indefinits. Analitzant el mateix període de referència, veiem que es van convertir en indefinits un total de 687.048 contractes de treball, dels quals només un 2,61% d'aquests té com a origen el contracte formatiu. Concretament, els contractes en pràctiques representen l'1,99% del total i els contractes per a la formació tan sols el 0,62%.

Per tant, la UGT de Catalunya considera que les mesures proposades que es dirigeixen específicament al col·lectiu de persones joves, **no afavoriran que aquestes persones trobin llocs de treball amb més qualitat, menys precaris i amb més estabilitat.**

6- VALORACIÓ I PROPOSTES

Amb totes aquestes dades i consideracions, presentem les valoracions següents:

- A Catalunya, l'any 2009 hi havia un total de **665.100** joves d'entre 16 i 24 anys, que representen el **9%** del total de la població del país.
- **311.000** joves d'entre 16 i 24 anys no realitzen cap tipus d'itinerari formatiu, la qual cosa representa un **46,8%** dels joves catalans.
- Durant l'any 2009, 226.700 joves es troben ocupats, mentre que **133.700 es troben en situació de desocupació**. Des de l'inici de la crisi els joves desocupats s'han incrementat en un 152,3%.
- Del total de joves desocupats, **98.700** no realitzen cap tipus de formació, el que representa un increment d'un 155% respecte a l'any 2004.
- Hi ha **304.700** joves de 16 a 24 anys que es troben en situació d'inactivitat, dels quals **55.300** no segueixen cap tipus de formació.
- Per tant, sumant els joves desocupats que no segueixen cap itinerari formatiu (98.700), i els inactius que no estan en cap procés formatiu (55.300) trobem **154.000 joves** arreu de Catalunya que no treballen ni segueixen cap tipus d'itinerari formatiu. Aquests joves representen un **23,1%** de la població d'entre 16 i 24 anys de Catalunya (l'any 2007 aquest percentatge només representava un 14,3%).

LES NOSTRES PROPOSTES:

- Les administracions públiques s'han de conscienciar de que la millora de la formació i la qualificació de la població activa, en una perspectiva de formació permanent al llarg de la vida, és una de les millors estratègies per afrontar les properes crisis que, sens dubte, haurem d'afrontar.
- Per a que en l'assoliment de l'estratègia 2020 no ens passi el mateix que en l'estratègia de Lisboa, de la qual no s'han assolit els objectius previstos, s'han de posar des d'ara mateix els recursos necessaris i iniciar les accions indispensables que es necessiten.
- Tots els ciutadans, siguin quines siguin les seves condicions i aptituds personals, han de poder tenir accés a una oferta suficient de formació permanent de qualitat: en el cas dels joves, com hem vist en les dades d'aquest estudi, es constata quines són les conseqüències de no fer-ho.
- Les administracions que a Catalunya tenen competència en matèria d'educació i de formació han de coordinar-se per a iniciar les actuacions que evitin que es repeteixen les situacions que hem presentat.
- S'han de dissenyar i implementar els dispositius que permetin identificar persones joves, "els altres joves", que estan en una situació de baixa formació i qualificació.
- S'ha de disposar d'uns dispositius d'informació i orientació professional que facilitin que els joves, i els ciutadans en general, puguin conèixer quins itineraris d'educació i de formació professional tenen al seu abast.
- Reforçar els serveis públics d'ocupació, amb més personal i una major coordinació entre tots els agents que participen i gestionen les polítiques d'ocupació.

- Millorar la intermediació pública en el mercat de treball, tant en quantitat i qualitat, i no donar via lliure a les ETT o agències de col·locació.
- La reforma laboral precaritza encara més les condicions laborals del contracte de formació. En aquest sentit, la UGT de Catalunya exigeix una modalitat contractual decent per a les persones joves i no un contracte que només beneficia a l'empresari/ària.

En síntesi, des de la UGT de Catalunya considerem que les polítiques que executi el Govern de la Generalitat en els àmbits de l'educació i formació i de l'ocupació han de promoure que el conjunt dels ciutadans tinguin opcions reals de formar-se i qualificar-se professionalment per a poder accedir al mercat de treball amb millors condicions d'ocupabilitat.

